

Vlaanderen
is natuur

WELKOM IN DE HOTOND- SCHERPENBERG

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

De Hotond-Scherpenberg vind je op het grondgebied van Kluisbergen en Ronse. Met zijn 150 meter is de Hotond het hoogste punt van Oost-Vlaanderen. Het is een grotendeels beboste getuigenheuvel waarvan de vorm verradt hoe het landschap er vroeger uitzag. Drie miljoen jaar geleden lagen deze getuigenheuvels nog als een zandbank voor de kust van de ondiepe en tropische Noordzee. Vandaag huisvesten ze een rijke waaier aan bostypes en soortenrijke graslanden. Trek je wandelschoenen aan en klim tot het hoogste punt, de Hotond, of wandel door het groene mozaïek van de Scherpenberg.

Geschiedenis

De Hotond en de Scherpenberg maken net zoals bijvoorbeeld de Muziekberg en de Kluisberg deel uit van de rij getuigenheuvels die zich uitstrekken van Noord-Frankrijk tot in Diest. Telkens als de Noordzee zich terugtrok, verweerde het ijzerhoudende zand. Dat ijzer reageerde met zuurstof zodat het zand aan elkaar roestte tot ijzerzandsteen. Die stevige laag beschermde het onderliggende zand tegen verdere erosie. Nadien erodeerde het landschap verder onder invloed van water en wind, maar bleven de heuveltoppen intact.

bleeksporig bosviooltje

Tot in de 18de eeuw was de top van de Hotond een meer open landschap met heide, brem, gaspeldoorn en ijl berkenbos. De lokale bevolking weidde er haar schapen. Pas tegen het einde van de 19de eeuw werd hier bos met beuk en naaldhout aangeplant. In 2007 herstelde het Agentschap voor Natuur en Bos hier een voedselarm, soortenrijk grasland. Op de Muur van Geraardsbergen werden zaadjes van blauwe knoop geoogst, die hier werden uitgestrooid. De blauwe knoop bloeit in de nazomer met blauwe bloemhoofdjes.

Het bos op de Hotond herbergt drie verschillende bronniveaus. De chemische samenstelling van het water is afhankelijk van de hoogte waarop de bron ontspringt. Tot enkele decennia geleden werd het water uit de Collinabronnen nog op commerciële schaal gebotteld.

hazelworm

Natuur

Terwijl de Hotond naar het noorden afhelt, richt de Scherpenberg zich naar het zuiden. Delen van de Scherpenberg zijn daardoor zeer licht en open. Bos, bosrand en struikgewas wisselen elkaar af. Aan de ingang van de Scherpenbergstraat vloeit het pad door een bloemrijk grasland met margriet, reukgras en knooppkruid. Een landbouwer helpt er de bloemenrijkdom door twee keer per jaar te hooien. Dit hooiland is omringd door oude parkbomen. Vooral de statige mammoetbomen springen er in het oog. Hoger op de Scherpenberg, langs de Riekstraat, vang je nog een glimp op van de paardenweide die zich koestert in de zon.

gewone bronlibel

Welkom

Twee wandellussen maken je wegwijs in het gebied: het Hotondpad (4,3 km) en het Scherpenbergpad (1,8 km), die je gemakkelijk kunt combineren. Het reliëfverschil zorgt voor veel variatie. In het café De Hotondmolen kun je de sleutel vragen om vanaf de molen Ten Hotond te genieten van een schitterend weids panorama over de Vlaamse Ardennen, de Scheldevallei en Le Pays des Collines in Henegouwen. Bij helder weer zou je er 107 kerktorens kunnen tellen! De oriëntatietafel zorgt ervoor dat je het noorden niet kwijt raakt ...

wilde hyacinten

vuursalamander

De top en de hellingen van de Hotond bestaan uit eiken-beukenbossen met hulst en plaatselijk taxus. Op de zandige top vind je lelietje-van-dalen, stekelvaren en wilde kamperfoelie. Bezoek de Hotond zeker eens in het voorjaar als de wilde hyacint de valleitjes blauwpaars kleurt!

In de door bronbeken diep uitgesneden valleien hebben de bronlibel en de vuursalamander het best naar hun zin. Op de open plekken met droge zandgrond, die snel opwarmen, ligt de hazelworm, een hagedis zonder pootjes – beter bekend als de bospaling – graag te zonnen. De dagvlinder keizersmantel zoekt dan weer het bosviooltje op om haar eitjes op te leggen.

MEER INFORMATIE

Natuur en Bos (Vlaamse overheid)
T 02 223 81 02 - E anb@vlaanderen.be
www.natuurenbos.be/hotond-scherpenberg
#hotond #scherpenberg

Uitgave: maart 2019
Lay-out: Patrick Van den Berghe
Foto's: cover, hazelworm - Arnout Zwaenepoel ; Hotondmolen - ANB ; bleeksporig bosviooltje, wilde hyacinten - Yvan Desseyen ; vuursalamander - Vilda/Jeroen Mentens ; gewone bronlibel - Vilda/Yves Adams ;

V.U.: Marie-Laure Vanwanseele, Natuur en Bos, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel